

حقوق والدين بالاي فرزندان

انجمن رهنمائي جوانان افغان

Second Floor Berkeley House
18 – 24 Hight Street
Edgware Middlesex London
HA8 0FH

قاری میر زاهد

Tel. 07792885262

احسان کردن به والدین در کنار توحید

• وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ
إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنْتُمْ مُّعْرِضُونَ (بقره/83)

و (به یاد آورید) زمانی را که از بنی اسرائیل پیمان گرفتیم که جز خدای یگانه را پرستش نکنید، و به پدر و مادر و نزدیکان و یتیمان و بینوایان نیکی کنید، و به مردم (سخن) نیک بگویید، و نماز را بر پا دارید و زکات را بپردازید، سپس همه ی شما؛ جز عده کمی پشت کردید و رویگردان شدید.

And [recall] when We took the covenant from the Children of Israel, [enjoining upon them], "Do not worship except Allah ; and to parents do good and to relatives, orphans, and the needy. And speak to people good [words] and establish prayer and give zakah." Then you turned away, except a few of you, and you were refusing.

احسان کردن به والدین در کنار توحید

• وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا^ط وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ^ق إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا (نساء/36)

• و خدا را بپرستید! و هیچ چیز را همتای او قرار ندهید! و به پدر و مادر، نیکی کنید؛ ...

• زیرا خداوند، کسی را که متکبر و فخر فروش است، (و از ادای حقوق دیگران سرباز می زند،) دوست نمی دارد.

• Worship Allah and associate nothing with Him, and to parents do good, ...

• Indeed, Allah does not like those who are self-deluding and boastful.

احسان کردن به والدین در کنار توحید

• قُلْ تَعَالَوْا أَنُلِّ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ ۖ إِلَّا تَشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ۗ
وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۗ... ذَلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ (انعام/ 151)

• ... بگو: «بیایید آنچه را پروردگارتان بر شما حرام کرده است
برایتان بخوانم: اینکه چیزی را شریک خدا قرار ندهید! و به پدر و
مادر نیکی کنید!
این چیزی است که خداوند شما را به آن سفارش کرده، شاید درک
کنید!

- Say, "Come, I will recite what your Lord has prohibited to you. [He commands] that you not associate anything with Him, and to parents, good treatment, ...
This has He instructed you that you may use reason."

احسان کردن به والدین در کنار توحید

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۖ إِمَّا يَبُلُغَنَّ
عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا
وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا (اسراء / 23)

• و پروردگارت فرمان داده: جز او را نپرستید! و به پدر و مادر نیکی کنید! هرگاه یکی از آن دو، یا هر دوی آنها، نزد تو به سن پیری رسند، کمترین اهانتی به آنها روا مدار! و بر آنها فریاد مزن! و گفتار لطیف و سنجیده و بزرگووارانه به آنها بگو!

And your Lord has decreed (order) that you not worship except Him, and to parents, good treatment. Whether one or both of them reach old age [while] with you, say not to them [so much as], "uff," and do not repel them but speak to them a noble word.

معانی بعضی از کلمات

✓ **قَضَى** : به معنی امر و فرمان قطعی و محکم

✓ **إِحْسَان** : مطلق و نکره بودن احسان، بیان کننده هر گونه نیکی می باشد.

✓ **تَثْرَهَر** : فریاد (و آن دو را با تندى و فریاد مرنجان و بر سرشان فریاد مزن.)

✓ **الْكِبَر** : پیری و شکستگی

✓ **أَفٍّ** : کلمه ای است که در وقت تنگدلی و زجر

گویند و این لفظ بکسی گویند که از او تنگدل شده باشند.

بعضی از سوالات

• چرا در آیه شریفه تنها به دوران پیری آنها اشاره شده ؟

• جواب: انسان در مرحله پیری نیاز بیشتری به خدمت و یاری پیدا می‌کند.

• حکمت قرار گرفتن احسان به والدین در کنار توحید و اطاعت از خداوند چیست؟

• جواب: تا نشان دهد این کار، هم واجب عقلی و وظیفه‌ی انسانی است، هم واجب شرعی.

• چرا والدین سفارش به احسان در مورد فرزندان نشده اند؟

• جواب : زیرا والدین نیازی به سفارش ندارند و به طور طبیعی به فرزندان خود احسان می‌کنند .

تواضع همراه با محبت

• **وَ اخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُل رَّبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيْتَنِي صَغِيرًا** (اسراء / 24)

• و بالهای تواضع خویش را از محبت و لطف، در برابر آنان فرود آر! و بگو: «پروردگارا! همان‌گونه که آنها مرا در کوچکی تربیت کردند، مشمول رحمتشان قرار ده!»

• And lower to them the wing of humility out of mercy and say, "My Lord, have mercy upon them as they brought me up [when I was] small."

چند نکته در مورد این آیت

• **وَ اخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُل رَّبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيْتَنِي صَغِيرًا**
(اسراء / 24)

• از نظر گفتار و عملکرد فروتنی کن.

• طلب آمرزش در حق والدین.

• قبولی دعای فرزند برای آمرزش پدر و مادری که وفات نموده اند
(در صورتیکه مسلمان بوده باشند)

تواضع، از روی مهر و محبت، نه ظاهری و ساختگی

رَّبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ ۚ إِنَّ تَكُونُوا صَالِحِينَ
فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غَفُورًا

(اسراء/25)

پروردگار شما به آنچه در دلهایتان است؛ آگاه تر است، اگر صالح باشید، بی گمان او برای توبه کنندگان آمرزنده است.

(اگر از روی نادانی برخورد نامناسبی با والدین داشته‌ایم، با توبه می‌توانیم رحمت خدا را جلب کنیم.)

Your Lord is most knowing of what is within yourselves.
If you should be righteous [in intention] - then indeed He
is ever, to the often returning [to Him], Forgiving.

شکر الله و شکر والدين

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ
وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ
(لقمان/14)

و ما به انسان درباره پدر و مادرش سفارش کردیم؛ مادرش او را با ناتوانی روی ناتوانی حمل کرد (به هنگام بارداری هر روز رنج و ناراحتی تازه‌ای را متحمل می‌شد)، و دوران شیرخوارگی او در دو سال پایان می‌یابد؛ (آری به او توصیه کردم) که برای من و برای پدر و مادرت شکر بجا آور که بازگشت (همه شما) به سوی من است!

- And We have enjoined upon man [care] for his parents. His mother carried him, [increasing her] in weakness upon weakness, and his weaning is in two years. Be grateful to Me and to your parents; to Me is the [final] destination.

نگاه با محبت و ثواب حج مقبول

Mercy look at Parents & Reward of one accepted Hajj

- بیهقی به روایت حضرت ابن عباس نقل کرده است که رسول الله (ص) فرموده است: «هر پسر فرمانبرداری که بر والدین، با دیده رحمت و شفقت بنگرد، در عوض هر نگاه ثواب یک حج مقبول به او می رسد، مردم عرض کردند: حتی اگر در روزی صد بار نگاه کند، آن جناب (ص) فرمود: آری اگر صد مرتبه هم نگاه کند، با هر هر نظر همین ثواب به او می رسد، خداوند بزرگ است، در خزانه او کسری (کمی) وجود ندارد.» (تفسیر المعارف القران ص 197 ج 8)

Al-Baihaqi has reported on the authority of Sayyidna 'Abdullah ibn 'Abbas that the Holy Prophet said, "An obedient son who looks at his parents with mercy and affection receives the reward of one accepted Hajj against every such look cast." People around said, "What if he were to look at them like that a hundred times during the day?" He said, "Yes, a hundred times too (he will keep receiving that reward. Allah is great (His treasures never run short)."

نافرمانی والدین و مجازات دنیوی

Disobeying of parents & punishment right here in this world

- بیهقی در شعب الایمان به روایت ابوبکر (رض) نقل کرده است که رسول خدا (ص) فرموده است: «مجازات بقیه گناهها را خدا از هر که بخواهد، تا قیامت به تأخیر می اندازد مگر نافرمانی والدین که مجازات آن، قبل از آخرت در دنیا هم به آدمی می رسد» (تفسیر المعارف القران ص 197 ج 8)

- In Shu'ab al-'Iman, al-Baihaqi has reported on the authority of Sayyidna Abu Bakrah that the Holy Prophet PBUH said, "As for all those other sins, Allah Ta'ala defers whichever He wills up to the Last Day of Qiyamah - except the sin of depriving parents of their rights and disobeying them. The punishment for that is given, much before comes the Hereafter, right here in this world as well.

بهترین اعمال در نزد الله (ج)

• از ابو عبد الرحمن بن مسعود رضی الله عنه روایت شده که گفت: از پیامبر صلی الله علیه وسلم پرسیدم: **کدام کار را خداوند دوستتر می دارد؟** فرمود: **نماز را در وقتش**. گفتم: سپس کدام را؟ فرمود: **احسان به والدین را**. گفتم: باز کدام را؟ فرمود: **جهاد در راه خدا را**. (ریاض الصالحین/312)

- Abdullah bin Mas`ud (May Allah be pleased with him) reported: I asked the Prophet (SAWS) , "**Which of the deeds is loved most by Allah?**" Messenger of Allah (SAWS) said, "**Salat at its proper time.**" I asked, ``What next?" He (SAWS) replied, ``**Kindness to parents.**" I asked, ``What next?" He replied, ``**Jihad in the way of Allah.**" [Al-Bukhari and Muslim].

حق مادر نسبت به پدر بیشتر است

از ابو هریره رضی الله عنه روایت است که: مردی به حضور رسول الله صلی الله علیه وسلم آمده گفت: یا رسول الله! کدام کس به خوش رفتاری ام سزاوارتر است؟ فرمود: **مادرت**. گفت: باز کدام؟ فرمود: **مادرت**. گفت: باز کدام؟ فرمود: **مادرت**. گفت: باز کدام؟ فرمود: **پدرت**. (ریاض الصالحین/316)

Abu Hurairah (May Allah be pleased with him) reported: A person came to Messenger of Allah (SAWS) and asked, "**Who among people is most deserving of my fine treatment?**" He (SAWS) said, "**Your mother**". He again asked, "Who next?" "**Your mother**", the Prophet (SAWS) replied again. He asked, "Who next?" He (the Prophet (SAWS)) said again, "**Your mother**." He again asked, "Then who?" Thereupon he (SAWS) said, "**Then your father.**"

حق مادر نسبت به پدر بیشتر است

خدمت والدین = جهاد

از عبد الله بن عمرو بن العاص رضی الله عنهما روایت شده که گفت: مردی بطرف پیامبر صلی الله علیه وسلم آمده و گفت: با شما پیمان می بندم بر اینکه جهاد نموده، هجرت کنم و مزدم را فقط از خداوند بخواهم. آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود: آیا یکی از پدر و مادرت زنده است؟ گفت: هر دوی شان زنده اند. فرمود: از خداوند مزد می خواهی؟ گفت: بلی.

فرمود: بسوی پدر و مادرت بازگرد و با آنان رفتار نیکو کن.

در روایتی دیگر از هر دو آمده که مردی آمده و از آنحضرت صلی الله علیه وسلم اجازه جهاد را خواست. ایشان فرمودند: آیا پدر و مادرت زنده اند؟ گفت: بلی. فرمود: **در خدمت آنها جهاد کن.**

Abdullah bin `Amr bin Al-`as (May Allah be pleased with them) reported: A man came to the Prophet (SAWS) of Allah and said, "I swear allegiance to you for emigration and Jihad, seeking reward from Allah." He (SAWS) said, "**Is any of your parents alive?**" He said, "**Yes**, both of them are alive." He (SAWS) then asked, "Do you want to seek reward from Allah?" He replied in the affirmative. Thereupon Messenger of Allah (SAWS) said, "**Go back to your parents and keep good company with them**". [Al-Bukhari and Muslim].

- In another narration it is reported that a person came to Messenger of Allah (SAWS) and sought his permission to participate in Jihad. The Prophet (SAWS) asked, "**Are your parents alive?**" He replied in the affirmative. The Prophet (SAWS) said, "**(You should) consider their service as Jihad.**"

احسان به والدین درحالیکه مشرک باشند

Good treatment to parents while they are non Muslim

• وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا ۖ وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ (لقمان/15)

• و هرگاه آن دو (پدر و مادر)، تلاش کنند که تو چیزی را همتای من قرار دهی، که از آن آگاهی نداری (بلکه می‌دانی باطل است)، از ایشان اطاعت مکن، ولی با آن دو، در دنیا به طرز شایسته‌ای رفتار کن؛ و از راه کسانی پیروی کن که توبه‌کنان به سوی من آمده‌اند؛ سپس بازگشت همه شما به سوی من است و من شما را از آنچه عمل می‌کردید آگاه می‌کنم.

• But if they (parents) attempt to make you associate with Me that of which you have no knowledge, do not obey them but accompany them in [this] world with appropriate kindness and follow the way of those who turn back to Me [in repentance]. Then to Me will be your return, and I will inform you about what you used to do.

احسان به والدین در حالیکه مشرک باشند

Good treatment to parents while they are Non Muslim

- از اسماء بنت ابی بکر رضی الله عنهما روایت شده که گفت: مادرم در زمان رسول الله صلی الله علیه وسلم در حالیکه مشرک بود، به خانه ام آمده از پیامبر صلی الله علیه وسلم فتوا طلبیده گفتم: مادرم نزد ام آمده در حالیکه طمع دارد به او کمک نمایم، آیا با مادرم پیوستگی کنم؟ فرمود: **بلی، پیوندت را با مادرت پیوسته دار.** (ریاض الصالحین/316)

Asma' bint Abu Bakr As-Siddiq (May Allah be pleased with her) said: My mother came to me while she was still a polytheist, so I asked Messenger of Allah (SAWS), "My mother, who is ill-disposed to Islam, has come to visit me. Shall I maintain relations with her?" He (SAWS) replied, "**Yes, maintain relations with your mother**".
[Al-Bukhari and Muslim].

چند مثال از احسان انبیاء بر والدین شان

قصه ء حضرت نوح: الله متعال در قرآن طریقه نیکی و احسان حضرت نوح (ع) را همراه با روش دعا و استغفار آن حضرت برای والدین بیان فرموده است و آن را برای ما عبرت و پند قرار داده است:

• رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَن دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُؤْمِنَاتِ (نوح/28)

• پروردگارا! مرا، و پدر و مادرم و تمام کسانی را که با ایمان وارد خانه من شدند، و جمیع مردان و زنان باایمان را بیامرز؛ و ظالمان را جز هلاکت میفزا!

- My Lord, forgive me and my parents and whoever enters my house a believer and the believing men and believing women.

قصه ء حضرت ابراهيم

حضرت ابراهيم خليل الله به خاطر ترس از گمراهی و هلاکت پدرش او را با لطف و مهربانی و حرص شديد و رغبت و امید برای هدایت و نجات مورد خطاب قرار می‌دهد و از او می‌خواهد که به خدا ایمان بیاورد خداوند. الله این قصه را چنین بیان می‌فرماید:

وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا يَا أَبَتِ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمَسَّكَ عَذَابٌ مِّنَ الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا

(مريم/41-45)

• «و در کتاب خود یاد کن شرح حال ابراهیم را که بسیار راستگو و پیامبری بزرگ بود هنگامی که به پدر خود گفت: **ای پدر چرا بتی جماد را که چشم و گوش ندارد و نمی‌تواند حاجتی را از تو رفع کند می‌پرستی؟** ای پدر! به من دانشی آموخته‌اند که به تو نیاموخته‌اند، پس تو از من پیروی کن تا به راه راست هدایتت کنم ای پدر هرگز شیطان را نپرست که او سخت با خدای رحمان مخالفت و عصیان کرد ای پدر می‌ترسم که از خدای مهربان بر تو قهر و عذاب رسد و در دوزخ با شیطان یار و یاور باشی.»

- And mention in the Book [the story of] Abraham. Indeed, he was a man of truth and a prophet.
- [Mention] when he said to his father, "**O my father, why do you worship that which does not hear and does not see and will not benefit you at all?**"
- O my father, indeed there has come to me of knowledge that which has not come to you, so follow me; I will guide you to an even path.
- O my father, do not worship Satan. Indeed Satan has ever been, to the Most Merciful, disobedient.
- O my father, indeed I fear that there will touch you a punishment from the Most Merciful so you would be to Satan a companion [in Hellfire]."

احسان به دوستان پدر و مادر

Excellence in doing Good to the Friends of Parents

- از ابو اسید مالک بن ربیعہ ساعدی رضی اللہ عنہ روایت شدہ کہ گفت: در لحظاتی کہ ما نزد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نشستہ بودیم ناگهان مردی از بنی سلمہ آمدہ گفت: آیا از نیکی بر پدر و مادرم چیزی ماندہ کہ بعد از مرگشان آنرا بجای آورم؟ حضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود: **بلی، دعا و طلب آمرزش برای شان و بجا نمودن عہد شان بعد از ایشان و صلہء رحمی کہ بدون آنها پیوستہ نمی گردد و احترام دوستان شان.** (ریاض

الصالحین/343)

- Abu Usaid Malik bin Rabi`ah As-Sa`idi (May Allah be pleased with him) reported: We were sitting with Messenger of Allah (SAWS) when a man of Banu Salamah came to him and asked, "O Messenger of Allah! **Is there any obedience to parents left that I can show to them after their death?**" He (SAWS) replied, "**Yes, to pray for them, to supplicate for their forgiveness, to fulfil their promises after their death, to maintain the ties of kinship** which cannot be maintained except through them, **and honour their friends.**" [Abu Dawud].

عقوق (نافرمانی) والدین از گناہان کبیرہ است

Undutiful to parents is the biggest of major sins

- از ابوبکرہ نفع بن حارث رضی اللہ عنہ روایت است کہ: رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمود: **آیا شما را از بزرگترین گناہان کبیرہ با خبر نسازم؟** و این سخن را سه بار تکرار نمودند. گفتیم: **آری یا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم! فرمود: شریک آوردن بہ خدا و نافرمانی و آزار پدر و مادر.** (ریاض الصالحین/336)

- Abu Bakrah Nufai` bin Al-Harith (May Allah be pleased with him) reported: Messenger of Allah (SAWS) said, "Shall I not inform you of **the biggest of the major sins?**" Messenger of Allah (SAWS) asked this question thrice. We said, "Yes, O Messenger of Allah. (Please inform us.)". He said, "**Ascribing partners to Allah, and to be undutiful to your parents**"

عقوق (نافرمانی) والدین از گناہان کبیرہ است

Undutiful to parents is the biggest of major sins

- از عبد اللہ بن عمرو بن العاص رضی اللہ عنہما روایت است کہ:
پیامبر صلی اللہ علیہ وسلم فرمود: گناہان کبیرہ عبارت اند از:
شریک آوردن به خدا، نافرمانی پدر و مادر، قتل نفس و سوگندی
کہ انسان به دروغ می خورد.

- Abdullah bin `Amr bin Al-`as (May Allah be pleased with them) reported: The Prophet (sallallaahu `alayhi wa sallam) said, "(Of the) major sins are: **to ascribe partners to Allah, disobey parents, murder someone, and to take a false oath**_(intentionally)". [Al-Bukhari].

دشنام دادن والدین از گناهان کبیره است

Abuse of parents is the gravest sins

- از عبد الله بن عمرو بن العاص رضی الله عنهما روایت است که: رسول الله صلی علیه وسلم فرمود: **دشنام دادن پدر و مادر از جمله گناهان کبیره است!** گفتند: یا رسول الله! آیا کسی پدر و مادر خود را دشنام می دهد؟
- فرمود: **بلی، پدر مرد دیگری را دشنام می دهد و او در عوض پدر او را دشنام می دهد و مادر کسی را دشنام می دهد و او هم مادرش را دشنام می دهد.**

Abdullah bin `Amr bin Al-`as (May Allah be pleased with them) reported: Messenger of Allah (SAWS) said, "It is one of the gravest sins to abuse one's parents." It was asked (by the people): "O Messenger of Allah, can a man abuse his own parents?" Messenger of Allah (SAWS) said, "He abuses the father of somebody who, in return, abuses the former's father; he then abuses the mother of somebody who, in return, abuses his mother".

[Al-Bukhari and Muslim].

از دست دادن بهترین فرصت

Losing the best chance

• از ابو هریره رضی الله عنه روایت است که: پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: ذلیل شد، ذلیل شد، ذلیل شد، صحابه عرض کردند که چه کسی ذلیل شد یا رسول الله: فرمودند: آنکه یکی از والدینش را و یا هر دو را هنگام کلانسالی دریابد، و باز در جنت داخل نگردد.

- Abu Hurairah (May Allah be pleased with him) reported: The Prophet (sallallaahu 'alayhi wa sallam) said, "May he be disgraced! May he be disgraced! May he be disgraced, whose parents, one or both, attain old age during his life time, and he does not enter Jannah (by rendering being dutiful to them)". [Muslim].

اسباب نافرمانی و راه علاج آن

Reasons of disobeying & its Treatment

✓ جهل و نادانی.

❖ Lack of information

✓ همنشین بد برای فرزند.

❖ Bad friends

✓ نافرمانی والدین از پدر و مادر خود.

❖ The parents was disobeying their parents

✓ اختلاف بین زن و شوهر که باعث تحریک اطفال از طرف هر یک آنها بر ضد یک دیگر می شود.

❖ Tension between wife and husband, which both of them try to motivate the children against each other.

انواع نافرمانی والدین

- گریاندن والدین و تحزین (غمگین کردن) آنها؛
- آزار رسانیدن و زجر دادن آنها ؛
- اُف گفتن و نالیدن و به ستوه آمدن از اوامر والدین ؛
- نگاه نکردن و توجه نکردن به سوی والدین در وقت تکلم؛
- دستور دادن والدین؛
- کمک نکردن در امور منزل؛
- توجه نکردن به رأی و نظر والدین ؛
- بد گفتن از والدین و عیبجویی و ذکر عیوب والدین و ...

WHAT WOULD MAKE YOUR PARENTS HAPPY?

- ❖ Do your chores and anything your parents ask you.
- ❖ Offer to do things for your parents, and make no complaints.
- ❖ Respect your parents' rules. When they say not to do something, don't do it
- ❖ Be obedient.
- ❖ Be Grateful. Always say thank you to your parents; they devote a lot of time and energy to you.
- ❖ Never lie to them! Its very disrespectful and you are likely to get caught.
- ❖ Listen to what you parents say and try to agree with them.
- ❖ Do well in your studies, parents probably will be happy with that
- ❖ Think about your siblings for a change. Try to be nicer to them than usual. Your parents will see and be pleased by your maturity. Then they will give you more freedom.
- ❖ Ask politely to get something. Say you love them
- ❖ Always smile and just talk to them.

نتیجه گیری

- توحید، و یکتا پرستی در رأس همه‌ی سفارش‌های الهی است و اساس همه خوبی‌ها است.
- خدمتگزاری و احسان به پدر و مادر، از اوصاف موحد واقعی است.
- احسان به والدین در کنار توحید و اطاعت از خداوند آمده است نشان دهنده اهمیت موضوع است.
- در احسان به والدین، مسلمان بودن آنها شرط نیست.
- در احسان به پدر و مادر، فرقی میان آن دو نیست.
- نیکی به پدر و مادر را بی‌واسطه و به دست خود انجام دهیم.
- احسان به والدین، حدّ و مرز ندارد.
- سفارش قرآن به احسان، متوجّه فرزندان است، نه والدین. زیرا والدین نیازی به سفارش ندارند و به طور طبیعی به فرزندان خود احسان می‌کنند.
- تلخی‌ها و مشکلات دوران کودکی و خردسالی را که بر والدین تحمیل شده است از یاد نبرید
- پدر و مادر باید بر اساس محبت فرزندان را تربیت کنند.
- انسان باید از مربیان خود تشکر و قدردانی کند
- قدر و ارزش والدین را قبل از آنکه آنها را از دست بدهیم، باید بدانیم.

پایان

تشکر از توجه شما

خداوند همه ما را **توفیق خدمت والدین**

نصیب بفرماید